NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok VIII. Kraków, piątek 20 marca 1925 Nr. 66

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7. Nr. telefonu 279. — Konto czekowe P. K. O. w Warszawie Nr. 141.123 w Krakowie 400.630.

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi. Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione. Rękopisów redakcya nie zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada.

Redaktor naczelny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Numeru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł. 10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00

Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·15, nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·75, gratulacyjne Zł. 8·—, inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% droższe.

Dzisiejszy dzień wyjaśni sytuacyę przesileniową

Pan Stanisław Grabski ma jednak zostać min. oświaty!

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 18 3. (Sin) Wicepremier Thugutt nie dał jeszcze w ciągu dnia dzisiejszego odpowiedzi na postawione mu wczoraj propozycye, któreby miały mu umożliwić pracę w rządzie. Odpowiedź ma nastąpić dopiero jutro.

Z kół stojących blizko rządu dowiaduje się Wasz korespondent szczegółów propozycyi uczynionych p. Thuguttowi. Mianowicie w dniu dzisiejszym opracowany został statut komitetu kresowego, któryby zajmował to samo stanowisko co komitet polityczny oraz ekonomiczny rady ministrow. Komitet kresowy tworzyliby ministrowie oświaty, spraw wewn. i reform rolnych pod przewodnictwem p. Thugutta. Stosunek wicepremiera do wspomnianych ministrów byłby analogiczny do stosunku premiera do nich. Innemi słowy, p. Thugutt mógłby z ministrami wchodzącymi w skład komitetu kresowego konferować w zastępstwie premiera, już z pewną ściśle odgraniczoną kompetencyą.

Co się tyczy nominacyi p. St. Grabskiego na ministra oświaty to wobec tego, że Thugutt miałby prerogatywy premiera w stosunku do wspomnianych wyżej ministery w a zatem miałby i wgląd do niektórych spraw ministeryum oświaty, jest rzeczą zupełnie możliw, że w dniach najbliższych nominacya ta nastąpi.

Wszystko więc zależy od odpowiedzi, jaką jutro, we czwartek ma udzielić p. Thugutt.

Co się wyłoni z chaosu w „Wyzwoleniu“?

Ile głów — tyle kierunków.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 18. 3 Sin. Sytuacya w Wyzwoleniu, której obraz częściowo przedstawiłem już wczoraj, wywołała niezwykłą radość przedewszystkiem w kołach piastowskich. W kuluarach sejmowych można zauważyć grupy posłów z klubu Piasta, dysputujących żywo nad wypadkami dni ostatnich w Wyzwoleni. Na twarzach ich odbija się radość z rozbici sil przeciwnika.

Trudno określić, na ile grup rozbiło się obecnie Wyzwolenie, tem bardziej, że z każdą chwilą grupy te się mnożą jak grzyby po deszczu. Jak na razie ustaliły się mniej więcej następujące kierunki: grupa prezesa Rudzińskiego domaga się przedewszystkiem usunięcia Dąbskiego i odseparowania się od jego wpływów, grupa Dąbskiego natomiast marzy o połączeniu się z Brylem i utworzeniu wielkiego stronnictwa ludowego. Posłowie zgrupowani około p. Fiderkiewicza wysuwają postulat radykalnych reform. Pos. Kościałkowski wypowiada się przeciw reformie rolnej bez wykupu. Poprzez zaś wszystkie te spory programowe przebija się potężny głos grupy Polakiewicza i Miedzińskiego domagający się powrotu marszałka Piłsudskiego do armii.

Dzisiaj zaczęto mówić w sejmie o nowem ugrupowaniu, które się ma wyłonić z Wyzwolenia. Ma to być grupa „radykalno- mieszczańska“, pozostająca pod wpływem inteligencyi wśród Wyzwolenia z pos Smiarowskim na czele.

Nie dziw więc, że cały sejm oczekiwał z wielkiem naprężeniem zapowiedzianego na godzinę drugą popołudniu plenarnego posiedzenia klubu Wyzwolenia, które miało wyświetlić sytuacyę. Posiedzeniu przewodniczył pos. Putek. Na wstępie zabrał głos prezes Wyzwolenia pos. Rudziński, który oświadczył, że w przemówieniu swem na kongresie nie miał zamiaru nikogo obrazić, a zarzuty które padły pod adresem Jedności Ludowej (grupa Dąbskiego — uw. Red.) były jedynie lapsusem. Wrzawa jaka na sali panowała nie pozwoliła mowcy dokończyć zdania, stąd też słowa jego wypadły tak jaskrawo i zostały źle zrozumiane. Wobec tego mowca przeprasza pos. Dąbskiego w nadziei, że uda mu się uratować jedność stronnictwa. Na posiedzeniu tem zastanawiano się dalej czy należy przyjąć do wiadomości rezygnacyę członków zarządu klubu. Uchwalono dyskusyę nad tą sprawą odroczyć do jutra

W każdym razie oświadczenie prezesa Rudzińskiego i fakt, że poseł Dąbski przyjął oświadczenie to do wiadomości spowodowały pewne odprężenie sytuacyi. Ostrze wczorajszych sporów zostało nieco załagodzone. Do załagodzenia sytuacyi przyczynią się też niewątpliwie nadchodzące święta, które zapewne spowodują, że rozłam w Wyzwoleniu — aczkolwiek już nieunikniony — dokona się dopiero po jakim miesiącu.

Kto prowadził krecią robotę przeciw pożyczce amerykańskiej?

Poseł Łypacewicz stawia zarzuty i... przeprasza.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 18. 3. (Sin) Na posiedzeniu komisyi skarbowej przy omawianiu konwersyi pożyczki dolarowej pos. Łypacewicz (Wyzwolenie) wyraził się w toku przemówienia, że Żydzi i Niemcy agitowali w Ameryce przeciw tej pożyczce amerykańskiej dla Polski.

Pos. Hausner (Koło Żyd.) z oburzeniem odpiera zarzut pos. Łypacewicza zaznaczając, że mimo antyżyd. polityki rządu Koło żydowskie nie prowadzi polityki antypaństwowej. Mówca żąda od pos. Łypacewicza, by podał choć jeden fakt agitacyi organów prasy żyd. zagranicą przeciwko pożyczce dla Polski.

Pos. Moraczewski (PPS) stwierdza, że jeśli kto agitował przeciw pożyczce polskiej, to pewna podejrzana grupa Polaków, która w tem miała swój interes.

Po przemówieniu pos. Moraczewskiego, pos. Łypacewicz osobiście przeprosił pos. Hausnera i cofnął postawiony zarzut.

Konkordat przyjęty w II. czytaniu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 18 3. (Sin) Połączone komisye sejmowe: spraw zagranicznych oraz konstytucyjna obradowały wczoraj w dalszym ciągu nad konkordatem. o dłuższej dyskusyi przystąpiono do głosowania. Wniosek posła Czapińskiego o odrzuceniu konkordatu upadł 34 głosami przeciw 12. Koło Żydowskie wstrzymało się od głosowania.

Wydanie posłów sądom

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 18. 3 Sin. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmowej komisyi regulaminowej, która obradowała już dziś w nowym składzie, referował pos. ks. Kaczyński sprawę wydania pos. Łańcuckiego w 6 wypadkach. Po dłuższej dyskusyi uchwalono w 3 wypadkach wydać pos. Łańcuckiego, a w 3 odmówić wydania.

Następnie komisya uchwaliła wydać sądowi znanego awanturnika endeckiego pos. Sawickiego, za nawoływanie do niepłacenia podatków miejskich.

Oblicze p. Jaksa Chamca

Warszawa, 17 marca. Obywatel ziemski z Rypina, dotknięty obraźliwą napaścią Jaxy Chamca, zawiadomił o tem Gł. Zarząd „Rozwoju“. Na to Zarząd w odpowiedzi zaznaczył, że p. Jaxa Chamiec nie jest już członkiem „Rozwoju“ od 1923 r. i że został wykluczony za wykroczenia i nadużycia pod zarzutem zbierania pieniędzy i wydawania pokwitowań nie zwracając tychże „Rozwojowi“.

Ładnych bojowców „ideowych“ miał zatem „Rozwój“.

Konferencye min. Skrzyńskiego

Paryż, 18. 3 PAT. W ciągu dnia wczorajszego pan minister Skrzyński odbył cały szereg konferencyi z rozmaitymi osobistościami, należącymi do świata dyplomatycznego i politycznego, między innymi pan minister Skrzyński przyjął ambasadora rzeczypospolitej przy Watykanie pana Władysława Skrzyńskiego, ministra pełnomocnego Skirmunta w Londynie i ministra pełnomocnego w Madrycie Sobańskiego. O godzinie 6-ej wieczorem p. minister Skrzyński był przyjęty przez prezydenta rzeczypospolitej Doumergue'a, z którym miał dłuższą rozmowę.

Mussolini po operacyi

Wiedeń, 18. 3 PAT. O chorobie Mussoliniego donosi Neues Wiener Taghlatt z Rzymu, że Mussolini cierpiał na wrzód w brzuchu i musiał się poddać operacyi, której dokonał przed kilku dniami sławny chirurg włoski Baselli. Obecnie udaje się Musolini do pewnej miejscowości kuracyjnej na Sycylii. W zastępstwie Mussoliniego będzie kierował sprawami rządowemi minister spraw wewnętrznych Federzoni. Z innej strony wymieniają jako zastępcę Mussoliniego ministra poczty Ciano i senatora Tittoniego.

Ważne uchwały Senatu w sprawie podatku dochodowego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 18. 3 Sin. Na dzisiejszem posiedzeniu senatu rozpatrywano ustawę o zmianie rozporządzenia prezydenta Rzeczypospolitej o dniach świątecznych.

Referent zaproponował przyjęcie ustawy bez zmian.

Senator Thulie (Ch. D) sprzeciwił się zastąpieniu dni świątecznych obchodzonych przez wyznanie rz. katolickie przez odpowiednią liczbę dni świątecznych obchodzonych przez mniejszości wyznaniowe dla wyznawców tych wyznań. Ks. senator Maciejewicz zaproponował, by dla szkół i urzędów zachować święto Matki Boskiej 25 marca i 8 września, oraz święto patronów poszczególnych prowincyi.

Senator Koerner (Koło Żyd.) sprzeciwił się poprawce senatora Thuliego oświadczając, że ustawa o uregulowaniu sprawy odpoczynku jest niezbędna, gdyż Żydzi czują się pokrzywdzeni obecnym stanem rzeczy.

Mowca stawia wniosek, by wezwać rząd do opracowania ustawy uwzględniającej interesy mniejszości narodowych przy uregulowaniu sprawy świąt. Rezolucya sen. Kernera została odrzucona, mimo że w komisyi przyjęto ją jednogłośnie.

Następnie referował sen. Nowodworski nowelę do ustawy o podatku dochodowym. Odrzucono rezolucyę sen. Siedleckiego, by utrzymać skalę 3 tysięcy złotych, zgodnie z pierwotnym projektem rządowym. Następnie uchwalono rezolucyę tej treści:

1) w dążeniu do usunięcia przeszkód, jakie dotychczasowe przepisy o obłożeniu osób prawnych podatkiem dochodowym sprowadzają, celem obniżenia kosztów produkcyi oraz celem zainteresowania zagranicznych kapitałów życiem gospodarczem Polski, senat wzywa rząd aby przedłożył sejmowi w terminie 3 miesięcznym projekt ustawy uzależniającej taryfę podatku dochodowego od osób prawnych, nietylko od wysokości osiągniętego dochodu, lecz od wysokości inwestowanego kapitału.

2) Wbec ustalenia się waluty i możności dokładnego zoryentowania się płatnika co do rzeczywistej wysokości osiągniętych dochodów, wzywa się rząd, by polecił władzom wymiarowym podatku dochodowego ścisłe przestrzeganie art. 62 ustawy o podatku dochodowym i kierował się bezwzględnie zasadą prawdy materyalnej.

Budżet dyspozycyjny rady ministrów działa - demoralizująco.

Oto co mówi wybitny poseł Piastowy. — Ale niema odwagi głosować przeciw niemu.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 18. 3 Sin. Na posiedzeniu komisyi budżetowej rozpatrywano budżet prezydyum rady ministrów.

Pos. Rozmarin imieniem Koła Żyd. przyłącza się do wniosku pos. Wyrzykowskiego z Wyzwolenia o skreślenie funduszu dyspozycyjnego prezydyum rady ministrów w wysokości 200 złotych.

Pos. Gruszka (Piast) oświadcza, że fundusz dyspozycyjny nie był dotąd właściwie obracany i demoralizował pewne grupy. Ze względu jednak na interes państwa, klub mowcy nie będzie głosował przeciw funduszowi a wstrzyma się od głosowania. W głosowaniu odrzucono 13 głosami przeciw 7 wniosek o skreślenie funduszu dyspozycyjnego. Przeciw skreśleniu głosowały endencya, chadecya, PPS. i NPR.

Demonstracye przed gmachem konsulatu polskiego w Moskwie

W związku z procesem Łańcuckiego.

Moskwa. PAT. Dnia 18 marca. W związku z procesem Łańcuckiego urządzono tu dnia 16 marca wielką antipolską demonstracyę. W pochodzie wzięli udział robotnicy, krasnoarmiejcy, młodzież z orkiestrami, transparentami, sztandarami i antipolskimi napisami. Demonstrowano przed gmachem konsulatu polskiego. Przyjęto rezolucyę, domagającą się uwolnienia Łańcuckiego.

Adwokaci moskiewscy chcieli bronić Łańcuckiego

Moskwa. 18 3. PAT., Rosta donosi, że prezydyum moskiewskiej adwokatury otrzymało dziś od prezesa sądu okręgowego w Przemyślu odpowiedź na prośbę adwokatów Czlenewa, Rubinsteina, Kutulie i Vaillarta oraz innych, którzy prosili o dopuszczenie ich do obrony Łańcuckiego. Odpowiedź brzmi: Prośby nie przyjmuję, gdyż zgodnie z obowiązującemi ustawami dopuszczeni być mogą do obrony tylko wyłącznie obrońcy zarejestrowani w Polsce.

„Krzywe Zwierciadło" nie miało za co wrócić do Rosyi

Mińsk. 18 3. PAT. Artyści teatru „Krzywe Zwierciadło" powróciwszy z Polski ogłosili w prasie tutejszej oświadczenia, w których wskazują, że nędza i ubóstwo, w jakiem się znaleźli po powrocie z Polski, są dowodem, że nie wystawiali żadnej satyry antisowieckiej, za co ich Polska zbojkotowała. Pieniądze na powrót artyści ci otrzymali od posła Wojkowa w Warszawie.

Czyżby zamach na Chamberlaina?

Wiedeń, 18. 3 PAT. Na pociąg, którym Chamberlain wracał do Londynu, rzucono na stacyi Creil wielki kamień. Kamień rozbił okno wagonu restauracyjnego, nie zranił jednak nikogo. Pociąg zatrzymano na stacyi Creil i policya wdrożyła dochodzenie. Sprawcy nie ujęto.

Labour Party - za „Protokołem"

Londyn, 18 marca (PAT). Frakcya parlamentarna Labour Party po naradach nad kwestyą protokółu genewskiego powzięła następującą rezolucyę:

Przyjęcie protokółu genewskiego jest jedynem praktycznem rozwiązaniem kwestyi rozbrojenia i zastąpienia akcyi zbrojnej arbitrażem. Stronnictwo energicznie przeciwstawi się idei zastąpienia protokółu jakimś aliansem wojskowym. Stronnictwo wzywa do podjęcia wszelkich wysiłków w kierunku uzyskania dla ratyfikacyi protokolu wszystkich tych państw, które go dotychczas nie podpisały.

Międzynarodowy kongres relig. w Genewie

Organizuje go Morgentau.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa. 18. 3. (M) Z Nowego Jorku donosi Żat: Kościół Unji Pokoju, którego założycielem jest znany miliarder amerykański Carnegie postanowił zwołać wszechświatowy kongres wszystkich wyznań. Kongres odbędzie się w Genewie w sierpniu br. Będzie on miał za zadanie zabezpieczenie pokoju międzynarodowego na ziemi. Misyę zorganizowania kongresu powierzono Henrykowi Morgenthauowi.

50-ta rocznica śmierci Mojżesza Hessa

Berlin. (ŻAT.) Dnia 6-go kwietnia mija 50 lat od dnia zgonu słynnego bojownika socyalizmu i syonizmu Mojżesza Hessa, autora słynnego dzieła „Rzym i Jerozolima".

W związku z rocznicą ukaże się w najbliższych dniach w wydawnictwie „Welt- Verlag" w Berlinie biografia Mojżesza Hessa, pióra dr. Th. Złocistego.

Stan Curzona budzi obawy

Londyn. 18 3. PAT. Brak dalszego polepszenia w stanie zdrowia Curzona wywołuje poważne obawy.

Zabiegi o sanacyę finansów Austryi w Londynie

Londyn. 18. 3. PAT. Oficyalnie donoszą: austryacki dyrektor banku narodowego dr. Reich i generalny dyrektor dr Brauneis konferowali w ostatnich dniach w Londynie. Celem wizyty było przedstawienie sytuacyi gospodarczej i finansowej Austryi oraz udzielenie wyjaśnień o polityce banku emisyjnego. Obaj delegaci spodziewają się, że wyjaśnienia ich przekonają zagranicę, iż położenie gospodarcze Austryi zwolna poprawia się.

Zamach na przywódcę federalistów macedońskich.

Sofia. 18 3. PAT. W ludnej dzielnicy Filipopola został wczoraj dokonany zamach rewolwerowy na przywódcę federalistów macedońskich Aleksandra Atanazofa. Zamach nie udał się. Oddane strzały przeszyły jedynie kapelusz Atanazofa.

Unieważnienie mandatów komunistycznych posłów Sobranja.

Sofia. 18 3. PAT. Bułgarska Agencya telegraficzna. W myśl zmienionej ustawy o ochronie państwa przedłożono sobraniu wniosek o unieważnienie wszystkich 5 mandatów posłów komunistycznych.

Niepowodzenie powstańców w Małej Azyi

Antora. 18 3. PAT. W okolicy Diarbekir panuje całkowity spokój. Na wschód od Karphout powstańcy pod wodzą szeika Mahmeda ponieśli ciężkie straty.

Klęska Wahabitów

Paryż, 18 3 PAT. Do tutejszych dzienników donoszą z Dżedah, że wojska Hedżasu zadały klęskę Wahabitom, którzy z tego powodu zostali zmuszeni do cofnięcia się, przyczem zostawili na polu bitwy 300 zabitych.

Wielka katastrofa w kopalni węgla

Nowy Jork. 18. 3 PAT. W Firemont zachodnia Virginia nastąpiła wielka katastrofa w kopalni węgla, przyczem zasypanych zostało z górą 30 górników. Eksplozya była tak silna, że wstrząśnienie dało się odczuć we wszystkich domach w promieniu trzech mil na około kopalni.

Świetny urodzaj na pszenicę w Australii

Londyn. 18 3. PAT. Wedle doniesienia z Melbourne tegoroczny zbiór pszenicy australijskiej wynosi 100 milionów buszli, co jest nadwyżką w stosunku do roku poprzedniego o 36 milionów buszli.

— ODCZYT. Dziś, we czwartek odbędzie się w lokalu związku przemysłowców, Szpitalna 15, o godzinie 7 wiecz. odczyt p. Dra N. Salpetra na temat „Nowelizacya ustawy o podatku obrotowym". Po odczycie dyskusya. Goście mile widziani.

Imponujące zgromadzenie propalestyńskie w Berlinie.

Z udziałem prezydenta parlamentu i posła Bernsteina.

Berlin. (Tel. wł.) 17 marca. Dziś odbyło się tu olbrzymie zgromadzenie propalestyńskie. W entuzyastycznych słowach wychwalali pracę syonistyczną prezydent parlamentu Loebe i poseł E. Bernstein.

Fischel.

Przed wystawą międzynarodową w Paryżu.

Paryż. (Kor. wł.). Po zeszłorocznej Wystawie w Wembley, gdzie Anglia defilowała przed światem swemi bogactwami i wielkiemi możliwościami rozwoju — czeka nas na wiosnę nie mniejsza atrakcya: Międzynarodowa Wystawa Sztuki Dekoracyjnej w Paryżu. Zobaczymy wysiłki narodów europejskich (jak również niektórych nie- europejskich) na polu sztuki stosowanej, tej sztuki, która najbardziej przenika nasze życie powszednie, i wywiera nań wpływ bezpośredni. Ujrzymy najszlachetniejszą z walk, bo walkę konkurencyjną, twórczą pokaz czynów dokonanych i zdolności.

Praca przygotowawcza — wre dniem i nocą. Paryż wyznaczył na Wystawę jeden ze swych najpiękniejszych zakątków: odcinek pól Elizejskich od Dworca Inwalidów poprzez Most Aleksandra III-go wdół wybrzeżem Sekwany aż do Mostu Alma z jednej strony i Place de la Concorde z drugiej strony. Widzimy już wielkie białe wrota, odlane z gipsu, które ze strony pól Elizejskich prowadzą na Wystawę. Po obu stronach Mostu Aleksandra III-go za ogrodzeniami sterczą początki zabudowań z wymienieniem odnośnych państw, które w tem miejscu ulokują swe eksponaty. Rzuca się w oczy wykończony już przepiękny gmach włoski w stylu „Palazzo". Obok mieścić się będzie pawilon angielski i tuż za nim — pawilon Rosyi Sowieckiej. Ta ostatnia intensywnie się stara, ażeby pierwszy pokaz Rosyi porewolucyjnej przed światem był oryginalny i imponujący. Że Rosya wiele wagi przywiązuje do Wystawy widać z przyjazdu p. Kamenewej i z zapowiedzianego przyjazdu Łunaczarskiego. Z powodu Wystawy rozpadł się Związek Rosyjskich Artystów Malarzy Zagranicą. 60-ciu malarzy głosowało za współpracą a delegacyą bolszewicką, a około dwudziestu — przeciw.

Rosyanie zamierzają pokazać odrębne style artystyczne każdej poszczególnej narodowości, wchodzącej w skład S. S. S. R. Prócz tego urządzają wnętrza klubu robotniczego i wiejskiej czytelni.

Prym na Wystawie oczywiście dzierżyć będzie sama Francya. Widzimy już zabudowania osobnych prowincyi francuskich, jak: Alzacyi i Lotaryngii (dom mieszkalny i szkoła), Syryi, kolonii północno-afrykańskich itd. Widzimy też ogólny gmach miasta Lionu, jak również gmach, gdzie demonstrowana będzie franc. sztuka kulinarna. O udziale w Wystawie najrozmaitszych wielkich „magasinów" paryskich — oczywiście zbytecznie wspomnieć.

Polsce przypadło na Wystawie niewielkie miejsce. Widzimy tymczasem zręby domku w stylu zakopiańskim (polska komisya artystyczna dopiero co przybyła). Obok widzimy wykończoną już fermę holenderską i mały budynek słonecznego Monaco. Wnętrza budynków, oczywiście, dopiero będą udekorowane i zastawione eksponatami.

Szkoda, że Żydzi nie zgłosili się dotąd, jako grupa odrębna.

Budowa Wystawy sama przez się jest imponująca gdy się ją ogląda z pól Elizejskich. Jakieś miasto olbrzymie wyrasta przed twoje oczy z godziny na godzinę.

Wczoraj jeszcze parkan drewniany dziś — potężna ściana betonowa, gmach o stylu określonym. Sama myśl Wystawy jak również praca gorączkowa naokoło jej budowy nasuwają na myśl, że Europa dzisiejsza, jakgdyby pragnie jakimś czynem twórczym otrzeć ze swego czoła lata krwi i zniszczenia; chce w cichem skupieniu pracy odpokutować i zrewanżować się za miliony straconych istnień ludzkich.

Śmierć Sun-Yat-Sena

12 marca zmarł wskutek nieudałej operacyi raka b. pierwszy Prezydent Republiki Chińskiej Sun-Yat-Sen. Urodzony 1866 w Hiang—Chan gw Kantonie— studyował w Honolulu a następnie w Hong—Kong. Kończy medycynę lecz równocześnie oddaje się polityce. 1895 po porażce Chin w walce z Japonią stara się o wprowadzenie rządów republikańskich. Gdy usiłowania spełzły na niczem, ucieka do Makao. W czasie powstania Boxerów w 1900 wraca, by na nowo wszcząć akcyę republikanizacyi Chin. Staje na czele rewolucyonistów, lecz pobity chroni się do Japonii.

1911 polityka kolejowa rządu wywołuje niezadowolenie żołnierzy w Yang—Tse. Wybucha znów powstanie, do którego przyłącza się kraj od Nankina po Szanghai. Ogłoszono konstytucyę w Nankinie; prezydentem obwołano Sun-Yat-Sena. 1912 po odsunięciu od tronu dynastyi mandżurskiej, obrano Pekin stolicą republiki, której prezydentem już nie tymczasowym, wybrano ponownie Sun-Yat-Sena, który odgrywa do 1921 roku wielką rolę w życiu politycznem Chin.

1922 wypędzony znów z Kantonu, pędzi życie w odosobnieniu z powodu trawiącej go choroby, która jednak nie powstrzymała go od powrotu do Pekinu gdy projektowano nową konstytucyę.

W ostatnich latach swego życia sympatyzował z Leninem. Miłość ta zaś tak wielką była, że już na łożu śmierci prosił rodzinę, aby go pochowała w trumnie podobnej do tej, w jakiej Lenina złożono.

Prezydenturę zawdzięczał Sun-Yat-Sen zbiegowi okoliczności, gdyż według oceny swych rodaków, żadnych wybitnych nie okazywał zdolności i raczej za burzyciela pokoju niż twórcę uchodził.

Koncert pieśni ludowych M. Gebürtiga

Gdy się myślą przenosimy do tych bezpretensyonalnych, szczerych i pełnych rzewnego sentymentu piosenek p. Gebürtiga, ogarnia nas uczucie dziwnego rozrzewnienia. Przenosimy się niejako w inny świat, w świat naszej młodości zrzucamy z siebie ciężkie jarzmo konwencyonalnych kłamstw, straszliwych, przygniatających obowiązków, wielkich i hucznych słów. Wierzymy znowu jak dzieci, że świat piękny, że zawiera w sobie tysiące niespodzianek, które na nas na każdym prawie kroku czekają. Jakąż rozkoszą jest naprzykład gonitwa gołębi w powietrzu, które fruwają nad naszemi głowami jak białe obłoki. Albo te heroiczne, pełne niezmiernej doniosłości nasze boje z kolegami chederowymi. Albo te marzenia chłopięce w gorący, upalny, letni dzień, gdy rabi-melamed zasypia zmęczony nad świętą księgą, muchy usypiająco brzęczą koło okna a my chłopcy jeden po drugim wykradamy się z chederu by wyprostować zmęczone członki gonitwą bez celu, planu, miary i umiaru.

Takie oto wspomnienia budzą w nas te piosenki, a niema nikogo na sali, w kimby te wspomnienia nie drzemały. Nie dziwota więc, że panowała na tym wieczorze atmosfera bezpośredniego współżycia, jakiegoś serdecznego kontaktu publiczności z temi piosenkami. Miało się wrażenie, że ktoś przez wszystkich na sali bardzo kochany wygłasza miłe i tak bardzo drogie utwory. Trafił w nastrój publiczności p. Mitelew, który przywitał poetę w słowach prostych i dzięki temu właśnie pięknych i wzruszających. Dowiedzieliśmy się, w jaki sposób p. Gebürtig tworzy swoje piosenki i poezye. Oto rodzi się w nim naprzód przemożna melodya, a gdy melodya się już ukształtowała, przychodzą dopiero wiersze zwykłe, z codziennego życia zaczerpnięte, a jednak tęsknotą za innem życiem prześwietlone słowa.

I mimowoli chciało się powiedzieć: czy w ten sposób nie powstaje wogóle ludowa piosenka? Wyrasta z codziennej szarzyzny tego zwykłego człowieka z ulicy, nie ucieka się do kunsztownej formy, nie uprawia cudzołóstwa ze słowem, tylko przepaja te zwykłe, codzienne słowa serdeczną tęsknotą i głębokiem ukochaniem.

A poezye i pieśni Gebürtiga stały się już własnością wielkiego anonima. Śpiewa je robotnik przy pracy, pomocnik handlowy za ladą kupiecką, nuci je kupiec na ulicy. Zdarzyło mi się po tym wieczorku, że śpiewał te piosenki mój fryzyer, panujący wszechwładnie nad mą brodą.

Wiem, że powinienem wspomnieć o wykonawcach, a nie mogę odejść jednakowoż od p. Gebürtiga, by mu nie wyrazić serdecznej podzięki za ten miły i kochany wieczór. Ale wiem, że zacne to serce serdecznie by się martwiło, gdybym nie wspomniał o wykonawcach, którzy tak walnie do Jego tryumfu się przyczynili. Czynię to bardzo chętnie, tembardziej, że młodociany śpiewak ładne chłopiątko Syndel tak się ogólnie podobał i niejednokrotnie musiał powtarzać swoje produkcye wokalne. Ogólnie bardzo się też podobali pani Künówna, p. Opoczyński oraz bracia Sperber.

A jeżelim kogoś przeoczył, to nie ze złej woli, tylko że znowu się spieszę do p. Gebürtiga, by Go serdecznie uścisnąć i życzyć mu długich jeszcze lat tworzenia.

Moassi.

Zjednoczony Komitet obchodu otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie w Warszawie.

W Warszawie zawiązał się komitet pod powyższą nazwą, do którego narazie zgłosiły akces następujące instytucye: Organizacya Syonistyczna w Polsce, Organizacya Tarbuth, Towarzystwo Przyjaciół Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie oraz Zjednoczony Kom. akad. dla spraw Uniwersytetu Jerozolimskiego. Siedziba Komitetu mieści się przy ul. Grzybowej 26/28.

Zadaniem Zjednoczonego Komitetu jest skoordynowanie uroczystości w dniu 1 kwietnia i nadanie im jednolitego charakteru. Komitet ogłosi w najbliższych dniach szczegółowy program uroczystości. Komitet wydał odezwę do społeczeństwa żyd.

Kwestya żydowskiej imigracyi w Ameryce połud.

Berlin. (ŻAT.) ŻAT.-iczna doniosła już o wyjeździe specyalnej delegacyi Międzynarodowego Biura Pracy do Południowej Ameryki. Wyjazd nastąpi dn. 19 bm. z portu w Lizbonie. Celem podróży delegacji jest zaznajomienie się z możliwościami imigracyjnemi w krajach wspomnianych dla rosyjskich, armeńskich i żydowskich wychodźców. W delegacyi bierze również udział przedstawiciel „Emigdyrektoryum" (Zjednoczony Komitet dla spraw wychodźctwa żydowskiego p. Lacky- Bertholdi).

Prezydyum („Emigdyrektoryum" wydało p. Lacky- Bertholdy'emu następujące instrukcye: 1) Zebranie dokładnego materyału informacyjnego, dotyczącego ustawodawstwa imigracyjnego, polityki imigracyjnej, rządów republik południowo- amerykańskich a w szczególności dane o możliwości masowej imigracyi Żydów, 2) żądanie specyalnych ulg i

zwolnienia z całego szeregu opłat imigrantów żydowskich. Ulgi te mają być zagwarantowane przez Ligę Narodów, 3) nawiązanie kontaktu z żydowskiemi społecznemi organizacyami we wspomnianych krajach, o ile takowe istnieją, 4) zakładanie towarzystw pomocy dla przybyszów żydowskich.

Prawdopodobnie p. Lacky Bertholdy zwiedzi również Meksyk, celem zaznajomienia się na miejscu z możliwościami masowej imigracyi Żydów do tego kraju.

—o-o—

Żyd rumuński zapisuje cały swój majątek dla studentów bez różnicy wyznania.

Odpowiedź Żyda na etykę faszystów rumuńskich.

Bukareszt. (ŻAT.) Niedawno zmarł w Bukareszcie żydowski kupiec Antoni Gross. Cały swój majątek, wynoszący 20 milionów lejów zapisał na założenie i utrzymywanie domu akademickiego. W domu akademickim znajduje zupełną opiekę 50 proc. Żydów i 50 proc. rumuńskich studentów. Zarząd i administracya domu znajdować się będzie w ręku komitetu, w skład którego wejdą: rabin Bukaresztu, rektor uniwersytetu, i delegat ministerstwa oświaty.

Jestto już drugi wielki dar Żyda rumuńskiego na cele kulturalne bez różnicy wyznania i narodowości w ciągu ostatnich kilku lat. Dotąd istnieje w Bukareszcie fundacya na cele akademickie imieniem żydowskiego bankiera Eliasza.

—o-o—

Prezydent Meksyku Calles ponawia swoje zaproszenie do żydowskich imigrantów

Meksyk. (ŻAT.) Przedstawiciel ŻAT.-icznej zwrócił się z zapytaniem do rządu meksykańskiego w sprawie jego stosunku do kwestyi imigracyi żydowskiej do Meksyku. Obecnie nadeszła odpowiedź sekretarza prezydenta meksykańskiego Callesa. W odpowiedzi swej prezydent Calles w dalszym ciągu podtrzymuje zaproszenie, jakie złożył w swoim czasie przedstawicielowi ŻAT.-icznej. Rząd meksykański, pisze prezydent, jest gorącym zwolennikiem imigracyi żydowskiej do kraju oraz gotów jest iść na najdalej idące ustępstwa wobec przychodźców- Żydów.

Do listu sekretarza prezydenta Callesa dołączony jest odpis meksykańskiej ustawy kolonizacyjnej i tymczasowego regulaminu, dotyczącego ulg dla kolonistów. Najważniejszy punkt regulaminu brzmi: Wszyscy koloniści, którzy osiedlili się w Meksyku, korzystają w ciągu pierwszych 10 lat z następujących ulg:

1) zwolnieni zostają ze służby wojskowej, 2) nie płacą żadnych podatków, 3) kolonistom przysługuje prawo przywozu do kraju bez opłacenia cła artykułów żywnościowych, materyałów budowlanych, narzędzi, bydła itp. 4) artykuły żywnościowe wywożone z kraju przez kolonistów są wolne od cła, 5) koloniści zwolnieni są od opłat za paszporty, wizy, legalizację dokumentów itp. 6) koloniści mają do wyboru przyjęcie obywatelstwa meksykańskiego lub pozostanie przy dawnym obywatelstwie, 7) koloniści korzystają z tych samych praw, jakie przysługują obywatelom państwa i podlegają jurysdykcyi krajowej.

Wiadomość tę podajemy na odpowiedzialność ŻATa.

Uzupełniająca statystyka „Galeryi osób", które wystąpiły ze społeczności żydowskiej.

W uzupełnieniu statystyki osób, które w latach 1908—1924 wystąpiły w Krakowie ze społeczności żydowskiej, podajemy poniżej sumaryczne zestawienie według wieku i zawodu konwertentów:

Na ogólną liczbę 325 kobiet było: bez zajęcia 118, krawczyń 16, kupcowych 13, służących 7, modniarek 6, pielęgniarek 6, wyrobnic 4, pomocnic handlowych 4, kucharek 3, szwaczek 3, fryzyerek 2 i 1 hafciarka. Razem było zatem wśród konwertentek 183 kobiet przypuszczalnie poniżej średniego wykształcenia. Zawody konwertentek z pośród inteligencyi były następujące: słuchaczek uniwersytetu 31, urzędniczek prywatnych 29, nauczycielek 18, uczenic 12, urzędniczek państwowych 5, lekarek 4, chemiczek 3, doktorów filozofii 3, farmaceutek 3, guwernantek 2, pianistek 2, aktorek 2, malarka 1, czyli łącznie z 27 żonami mężczyzn z wykształceniem 142 kobiet z inteligencyi.

Wiek konwertentek wykazuje, że największa ilość wystąpień przypada na lata 20—27, poczem stopniowo się obniża. I tak zanotowano jedną konwertentkę 9-letnią, w wieku od 14—19 lat 50 konwertentek, od 20—29 lat 176, od 30—39 lat 59, od 40—49 lat 24, od 50—60 lat 10, powyżej 60 lat 5 (najstarsza konwertentka miała lat 74).

Statystyka mężczyzn, którzy w tym czasie wystąpili w Krakowie z żydostwa przedstawia się następująco:

Kupców 9, pomocników handlowych 3, zecerów 3, szewców 3, wyrobników 3, żołnierzy 4, dalej po dwóch: dorożkarzy, elektrotechników, fotografów, fryzyerów, kelnerów, krawców, rolników, ślusarzy i złotników, oraz po jednym: blacharzu, czapniku, kuśnierzu, piekarzu, rzeźniku i szklarzu, wreszcie 2 bez zajęcia, razem 51 mężczyzn poniżej średniego wykształcenia. Z pośród inteligencyi było: słuchaczy uniwersytetu 36, urzędników prywatnych 24, uczniów 16, adwokatów 13, lekarzy 12, inżynierów 12, oficerów 12, urzędników państwowych 12, muzyków 6, przemysłowców 5, aktorów 4, techników 4, nauczycieli 3, słuchaczy politechniki 3, chemików 3, farmaceutów 3, dziennikarzy 2, artystów malarzy 2, oraz po jednym: dentyście, literacie, sędzim i weterynarzu, razem 176.

Według wieku było od 14—19 roku życia 23 konwertentów, od 20—29 lat 102, od 30—39 lat 57, od 40—49 lat 22, od 50—60 lat 13, powyżej 60 lat 5 konwertentów, z których najstarszy miał lat 81.

Wkońcu stwierdzić należy, że z ogólnej liczby 552 konwertentów obojga płci urodziło się w Krakowie 172, w tem 87 kobiet i 85 mężczyzn. Liczba konwertentek zamieszkałych w klasztorze SS. Felicyanek na Smoleńsku wynosiła 45 w latach 1908—1913, zaś 8 w latach 1919—1924, razem 53, tj. 16⅓ procent ogólnej liczby konwertentek. **(M.)**

Prof. dr. August Wasserman

Prof. Dr August Wassermann, o którego śmierci przynieśliśmy wczoraj wiadomość, zmarł w stosunkowo młodym wieku, ukończywszy zaledwie lat 59. Wassermann był jednym z najznamienitszych wielkości na polu serologii. Z imieniem jego łączy się t. zw. „próba Wassermannowska", za pomocą której stwierdzić można istnienie syfilisu lub tuberkulosy w organizmie. Naukowa praca Wassermanna rozciągała się jednak także na inne dziedziny. Wassermann podał jedną z najtrafniejszych metod do wykazania śladów krwi, co szczególnie ważnem jest w medycynie sądowej.

W ostatnich latach poświęcał się głównie problemowi leczenia raka środkami chemicznemi.

Wassermann był uczniem Kocha i Ehrlicha. Jego badania naukowe na polu terapeutycznego i dyagnostycznego zastosowania chemii w dziedzinie medycyny torowały nowe drogi.

Prof. Wassermann pochodził z Bawaryi. Swoje studya medyczne kończył na uniwersytetach niemieckich i we Wiedniu. Ożeniony był z córką znanego wiedeńskiego finansisty Taussiga.

Wielki uczony ten okazywał znaczne zainteresowanie dla spraw żydowskiej kultury i należał także do Komitetu Założycieli Uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie, który został założony jeszcze w r. 1913 na skutek inicyatywy Dawida Wolfsohna i Prof. Warburga. Zmarł w przeddzień ziszczenia się dzieła, do którego początków sam się przyczynił. Prof. Wassermann cierpiał na sklerozę naczyń sercowych i nerkowych. W ostatnich czasach przyłączyła się do cierpień tych astma, która wreszcie kres położyła życiu jednego z nasławniejszych lekarzy i uczonych współczesnego świata.

H. D. NOMBERG.

J. L. Perec

5 (Ciąg dalszy).

I znowu wabi go kwiat i znowu przytula się do niego zwierzyna, ale nie ma już odwagi, by uszczknąć kwiatuszek lub pogłaskać zwierzynę, ale serce usycha mu z tęsknoty. Zrywa kwiat, który znowu przemienia się w błoto, podnosi stworzonko, ale znowu ma w ręku obrzydliwego gada. Odchodzi więc znowu smutny a rezygnacya jego wzrasta z każdą chwilą, ileż to przykrych bowiem już doświadczeń ma za sobą, ale tęsknota w nim nie umiera. I tak szamoce się książę między obawą, pożądaniem, a wstrętem.

W tem ogarnęła go jakaś ociężałość nogi odmawiają posłuszeństwa... Jakiś karzełek wychodzi z pieczary, trzymając w ręku zwierciadło. A gdy książę popatrzył się w zwierciadło, ujrzał w niem starego, złamanego, zgrzybiałego starca. Czyż to był on, sam książę? Czy przeszło mu całe życie na odwiecznem szamotaniu się ze wstrętem, pożądaniem, a obawą?

Tę bajeczkę opowiadał zwykle Perec jako ostateczną odpowiedź na wszelkie dolegające wątpliwości, jako ostatnie słowo mądrości. A był zawsze wtenczas czemś głęboko przejęty. Oczy gorzały mu blaskiem lub też tajemniczo się uśmiechały. Ileż to razy tę bajeczkę od Pereca słyszałem, a zawsze miałem przy tem wrażenie, że wygłasza swoje wyznanie wiary.

To co człowiek zrywa z grzędy życia co przeżywa bezpośrednio, co czynem realizuje pozostawia tylko osad brudu i niechęci, pięknem upajającem są tylko nasze marzenia i tęsknoty.

A w bajeczce tej zawarta też była tajemnica jego słabości, tego przerzucania się od stylu do stylu. Nią odpowiadał, dlaczego nie znalazł własnej drogi, jak ją przecież znaleźli Mendele lub Szalom—Alejchem, którzy po latach poszukiwania doszli do swoistej artystycznej ekspresyi. Tkwiła w niej też ta Perecowi wrodzona nieufność do wszelkich ustalonych kanonów sztuki i ubitych gościńców poznania. Wszystko jest tylko iluzyą, każda rzecz jest piękną i wartościową, o ile nie weźmiemy jej w posiadanie czy to będzie kochanka, którąśmy tylko raz pocałowali, czy idea, która nas raz porwała forma, którejśmy raz użyli.

Ale opowiadał nam Perec tę opowiastkę tylko wtedy, gdy się czuł mocnym i silnym, gdy mu się coś bardzo udało, gdy był bardzo zadowolony z ostatniego dzieła, które dopiero co był napisał, gdy miał to przeświadczenie że to dzieło jest wyrazem jego duszy. Ale na dnie swej duszy, w tajemnicy przed wszystkimi, a nawet przed sobą samym chował Perec najsilniejszą tęsknotę swego życia by znaleść siebie samego, tę swoją syntezę, któraby mu dała ulgę i uciszyła wewnętrzne rozdarcie. Rozumiał tę tęsknotę tylko ten, kto odczuwał ten dziwny niepokojący smutek, przemawiający do nas bardzo często z jego oczu.

Czyż mogło być inaczej? Wszak to samo prawo, które nakazuje jabłoni zawsze na wiosnę kwieciem jabłoni się okrywać i dojrzałe wydawać owoce — jabłka, to samo prawo zmusza artystę do odwiecznego poszukiwania siebie, swej drogi, swego stylu, swego prawdziwego ja. A chociaż Perec tylekrotnie drwił sobie niemiłosiernie z tych wszystkich, którzy szli ubitym gościńcem sztuki, chociaż ich ostrem szyderstwem satyry piętnował jako artystów jednostronnych, szablonowych, jednak sam tęsknił za taką silną jednostronnością, niejako w tajemnicy przed sobą samym, szukał drogi do siebie, swej siły, wyrażającej się stale w jednakowy sposób.

Fatum jednak chciało, by inni odkryli w nim jego ja, jego artystyczną niejako indywidualność, nim on sam ze sobą doszedł do ładu. Najwyższy wyraz oryginalnego jego na świat spojrzenia, prawdziwego jego oblicza duchowego znaleść możemy w dwóch krótkich nowelach: jedna napisana w oryginale po hebrajsku zatytułowana, a druga, którą napisał w żydowskim języku i umieścił w w „Świątecznych kartkach" nazywa się „Kabaliści",

(C. d. n.)

NA MARGINESIE.

Jak im dogodzić?

Każdemu na świecie można w jakiś sposób dogodzić, ale przenigdy nie dogodzisz antysemicie.

Przez długi czas kwitł u nas dogmat o specyalnej nienawiści Żydów do Polski, o tem, jak to Żydzi szkalują Polskę zagranicą, jak jej szkodzą, jak szerzą przesadne wieści o „rzekomych“ ekscesach i td.

Aż wreszcie prasa żydowska — nie mówiąc już o jej stanowisku wobec antysemickich praktyk na Węgrzech, wobec wypadków w Rumunii, wobec prześladowań kultury żydowskiej w Rosyi sowieckiej — zaczęła pisać krytycznie o ...Anglii.

Zdawałoby się, że nasi antysemici powinni z tego być zadowoleni, że powinni wszakże uznać, iż polonofobia żydowska jest conajmniej — legendą.

Ale gdzietam!

Im nigdy nie dogodzisz. „Gazeta Warszawska“ pisze z przekąsem i złością: „Żydzi zaczynają już nawet na Anglię narzekać i wrzeszczą na cały świat, że ich tam prześladują... Oto, jak zuchwale przemawiają „dobrzy Żydzi“ angielscy“...

A więc tak źle i tak im nie dobrze.

Pisać krytycznie o antysemityźmie w Polsce — jest grzechem. Pisać tak samo o objawach antysemickich gdzieindziej — jest zuchwalstwem.

Jak im dogodzić?

Gdybyśmy chcieli pójść aż do ostateczności i wszyscy do jednego się zasymilowali — byłoby źle, bo zepsulibyśmy im rasę.

Gdybyśmy jakimś cudem znikli z powierzchni ziemi — byłoby także niedobrze, bo (jak mówi p. Nowaczyński) „z nimi trudno, bez nich nudno“.

My, z naszej strony, wogóle nic tu nie poradzimy. Oni sami od siebie musieliby jakoś przestać być antysemitami. Ale — czy można żądać od ludzi... niemożliwości?

Pepin.

KRONIKA.

Kraków, 19 marca

— W ZWIĄZKU Z ORGANIZACYĄ KOMITETU DLA PRACUJĄCEJ PALESTYNY odbyło się pod przewodnictwem p. F. Freunda przy udziale zaproszonych gości — w niedzielę dn. 15 marca 1925 **Zebranie tymczasowego Komitetu propagandy** dla Banku robotniczego w Palestynie (Bank Poalim.).

Po referacie informacyjnym i szczegółowej dyskusyi uchwalono rozwinąć szeroką agitacyę za subskrypcyą akcyi instytucyi finansowych robotniczych w Palestynie z przyciągnięciem wszystkich osób i instytucyi chętnych do tak ważnej i sympatycznej pracy.

Na miejscu subskrybowano 50 udziałów. Komitet ten jest tymczasowym i w przyszłości podporządkowuje swą pracę z ogólną działalnością pełnemu Komitetowi dla pracującej Palestyny.

Wszelkich informacyi udziela przewodniczący p. Fryderyk Freund, Sebastyana 20, I. p.

— AKADEMIA KU CZCI MARSZ. PIŁSUDSKIEGO odbędzie się w niedzielę, dnia 22 bm. przedpołudniem w sali Starego Teatru. W programie przemówienia, deklamacye artystów dramatycznych, koncert orkiestry 20 pp., chór „Lutni robotniczej“ itd. Bilety wcześniej do nabycia w księgarni Gebethnera w Rynku gł. Popołudniu o godz. 3½ odbędzie się przedstawienie dla młodzieży w teatrze im. Słowackiego z okolicznościowem przemówieniem i hołdem dzieci krakowskich Komendantowi Piłsudskiego. O godz. 9 wieczornica legionowa w sali tow. technicznego przy ul. Straszewskiego.

— ÓSMY PUŁK UŁANÓW IM. KS. JÓZEFA PONIATOWSKIEGO W KRAKOWIE obchodził w dniu wczorajszym uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej, ufundowanej ku czci śp. rotm. Lucyana Bochenka, poległego w czasie zajść listopadowych na ulicach Krakowa. Uroczystość odsłonięcia poprzedziło nabożeństwo żałobne w kościele garnizonowym św. Piotra. W uroczystości wzięli udział wojewoda Kowalikowski, rektor Uniw. Jag. ks. prof. Dr Zimmermann, generałowie Szeptycki, Kuliński, Finz i Dziewanowski, kom. Obozu Warownego pułk. Augustyn oraz korpus oficerski.

— USZKODZONY POMNIK GRUNWALDZKI. Od pewnego czasu przechodnie idący placem Matejki zwracają uwagę, że na granitowym cokole pomnika Grunwaldzkiego od strony ul. Paderewskiego brakuje jednej spiżowej tarczy herbowej obok napisu „Braciom na otuchę“. Ponieważ na ten temat obiegały po mieście różne pogłoski, wyjaśnić należy, że przed kilku tygodniami towarzystwo ochrony zabytków m. Krakowa oddało tarczę do naprawy, gdyż okazało się, że jest skrzywiona i oberwana z ogniwa łańcuchowego. Po naprawie tarcza będzie przymocowana na dawnem miejscu. Również druga tarcza od ul. Warszawskiej jest skrzywiona i słabo umocowana.

„Bnej brith“ w Krakowie wobec Keren Hajessod i Uniw. hebr.

Stowarzyszenie Bnej-Brith w Krakowie uchwaliło przedwczoraj na plenarnem zebraniu złożyć 1.500 zł na Keren Hajessod. Z okazyi uroczystości otwarcia uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie — Krakowski Bnej-Brith na tem samem posiedzeniu uchwalił odbyć uroczyste zebranie dla uczczenia tego historycznego zdarzenia jakoteż oficyalnie wziąć udział w Akademii uroczystej i w nabożeństwie, jakie z tej okazyi urządzonem będzie.

Uchwały te zrównały krakowski Bnej-Brith z analogicznemi emanacyami Bnej-Brith w innych miastach i krajach. Jest to symptom czasu, iż Stowarzyszenia te o charakterze humanitarnem zaczynają oceniać ważność odrodzenia ogólno żydowskiego w dziedzinie kultury i ważność odbudowy siedziby narodowej w Palestynie, która dziś już jest wspólnym ideałem całego narodu żydowskiego bez względu na stronnictwa i zapatrywania.

Skazanie dwóch wywiadowców policyi i ich spólnika.

Wczoraj zakończyła się przed ławą przysięgłych w Krakowie głośna rozprawa o zbrodnię nadużycia władzy urzędowej przeciw wywiadowcom policyi Dobrzańskiemu i Waligórskiemu oraz ich spólnikowi Geninowi. Jako ostatni świadek przesłuchany został kierownik ekspozytury urzędu śledczego kom Szuro który stwierdził, że postępowanie obu wywiadowców było niezgodne z przepisami służbowemi. Oskarżeni bowiem nie mieli prawa zatrzymywać za kwestyonowanych Bertigowi 500 dolarów, lecz obowiązani byli bezwzględnie przekazać je do księgi depozytowej, a nadto natychmiast sporządzić doniesienie urzędowe.

Po zamknięciu postępowania dowodowego wygłosili przemówienia prok. Szwakopf, zastępca poszkodowanego adw. dr Goldblatt oraz obrońcy dr Aschenbrenner, adw. dr Weber i adw. dr Abrahamer, poczem przewodniczący sso. Frąckiewicz zreasumował wyniki rozprawy. **Sędziowie przysięgli co do wszystkich trzech oskarżonych 12 głosami zatwierdzili pytania w kierunku zbrodni nadużycia władzy urzędowej** przez wyłudzenie i przywłaszczenie 500 dolarów, wobec czego trybunał skazał **Dobrzańskiego i Genina obu na 3 lata ciężkiego więzienia z obostrzeniami, zaś Waligórskiego na 2 lata ciężkiego więzienia z obostrzeniami.** W motywach podniósł przewodniczący, że niższy wymiar kary zastosowano do Waligórskiego z powodu przyznania się i ujawnienia dalszych winnych, zaś oskarżonemu o współwinę Geninowi wymierzył 3 lata ze względu na to, że odegrał rolę prowokatora w tej sprawie. Nadto orzekł trybunał wydalenie Genina, jako poddanego rosyjskiego, z granic państwa po odsiedzeniu kary. Na wniosek prokuratora trybunał z uwagi na niebezpieczeństwo ucieczki zarządził **natychmiastowe aresztowanie Dobrzańskiego i Waligórskiego, którzy odpowiadali z wolnej stopy.**

— EGZAMIN DOJRZAŁOŚCI W GIMNAZYACH OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO odbędzie się w następujących terminach: w gimnazyach państwowych: Biała 25 do 27 maja; Bochnia 25 maja do 3 czerwca; Brzesko 15 do 17 czerwca; Chrzanów 2—6 czerwca; Dębica 25—29 maja; Gorlice 3—6 czerwca; Jasło 15—20 czerwca; Kraków, św. Anny 8—12 czerwca; św. Jacka 8—10 czerwca; Sobieskiego 2—6 czerwca; Henryka Sienkiewicza 5—16 czerwca; gimnazyum V 8—10 czerwca; gimnazyum VI 8—12 czerwca; gimnazyum VII 8—16 czerwca; żeńskie 27 maja do 6 czerwca; Mielec 8—10 czerwca; Myślenice 19 do 20 czerwca; Nowy Sącz I. 8—12 czerwca; Nowy Sącz II. 3—6 czerwca; Nowy Targ 8 do 13 czerwca; Tarnów I. 2—13 czerwca; Tarnów II. 2—4 czerwca; Wadowice 15—19 czerwca; Zakopane 5—10 czerwca.

W gimnazyach prywatnych: Jasło 22—24 czerwca; Kraków Jaworskiego 8—10 czerwca; Ks. Salezyanów 18—19 czerwca; Ks. Misyonarzy 30 maja; I. żeńskie 20—25 czerwca; Królowej Jadwigi 25—26 maja; H. Kaplińskiej 12—13 czerwca; SS. Urszulanek 3—6 czerwca; Nowy Sącz żeńskie 13—16 czerwca; Oświęcim 28—29 maja; Tarnów SS. Urszulanek 4—6 czerwca; Elizy Orzeszkowej 15—16 czewca; Wieliczka 15—17 czerwca; Zbylitowska Góra 13 czerwca.

— ZWALCZANIE CHORÓB ZAKAŹNYCH W SZKOŁACH. Kuratoryum szkolne w Krakowie rozesłało do wszystkich inspektorów szkolnych oraz dyrekcyi zakładów naukowych najnowsze rozporządzenia i okólniki ministeryalne w sprawie zwalczania chorób zakaźnych w szkołach. Szczególną uwagę zwraca ministerstwo na należytą czystość budynków i lokali szkolnych, tudzież dziedzińców, studzien i ustępów. Przynajmniej 3 razy w roku należy dokonywać gruntownego czyszczenia wszystkich pomieszczeń szkolnych; wodę ze studzien należy co pewien czas poddawać badaniu bakteryologicznemu. Ministerstwo zaleca pouczanie młodzieży szkolnej podczas wykładów nauk przyrodniczych o znaczeniu chorób zakaźnych, sposobach ich szerzenia, oraz środkach, jakiemi je można zwalczać. Każda szkoła obowiązana jest prowadzić specyalną „książkę sanitarną“, kontrolowaną przez lekarzy szkolnych oraz wizytatorów i inspektorów. Przepisy szczegółowe, wydane przez ministerstwo, dotycza postępowania z dziećmi, które zapadły na chorobę zakaźną.

— ZARZĄDY DRÓG SAMORZĄDOWYCH. W związku z utworzeniem 6 państwowych zarządów drogowych w Krakowie, Białej, Nowym Targu, Nowym Sączu, Jaśle i Tarnowie w miejsce dotychczasowych 10 zarządów, otrzymujemy dalsze informacye o sprawach, dotyczących dróg wojewódzkich tj. byłych dróg krajowych i państwowych. Sprawy te zostały wyłączone z pod kompetencyi okręgowej dyrekcyi robót publicznych w Krakowie i będą odtąd prowadzone przez „okręgowe zarządy dróg samorządowych“, podległe tymczasowemu wydziałowi samorządowemu we Lwowie.

W tym celu utworzono następujące okręgowe zarządy: 1) w Krakowie (na powiaty Kraków, Chrzanów i Wieliczka), 2) w Wadowicach (na powiaty Biała, Myślenice, Wadowice i Żywiec), 3) w Bochni (na powiaty Bochnia, Brzesko, Dąbrowa, Mielec, Pilzno, Ropczyce i Tarnów), 4) w Nowym Targu (na powiat N. Targ), oraz 5) w Nowym Sączu (na

powiat Gorlice, Grybów, Jasło, Limanowa i Nowy Sącz). Drogi samorządowe powiatowe pozostają jak dotąd pod zarządem wydziałów powiatowych. Zorganizowanie dróg powiatowych w ramach okręgowych zarządów nastąpić ma do dnia 1 lipca br.

— ODROCZONA ROZPRAWA SĄDOWA. Na wczorajszy dzień wyznaczona była w sądzie okręgowym karnym rozprawa przeciw 15 osobom, oskarżonym o kradzież wzgl. sprzedaż blachy, przeznaczonej na pokrycie kopuły kościoła garnizonowego. Rozprawa rozpisana na dwa dni nie doszła do skutku z powodu niejawienia się kilku oskarżonych. Przewodniczący sso. Księski wydał nakaz odprowadzenia obwinionych i odroczył rozprawę.

— SEKCYA ZWŁOK OJCZYKÓWNY, znalezionych przed kilku dniami w Młynówce za Łobzowem, nie wykazała śladów zewnętrznych obrażeń. Fakt ten każe przypuszczać, że zachodzi tu wypadek samobójstwa, a nie morderstwa.

— POŻAR NA UL. MIODOWEJ. Wczoraj o godzinie 3-ciej popołudniu zaalarmowano straż pożarną do składu elektromechanicznego Karola Bilskinda przy ul. Miodowej l. 12, gdzie na poddaszu drugiego piętra zapaliła się drewniana ścianka od rozżarzonego piecyka żelaznego. Straż pożarna wyrąbała pokrycie dachowe na przestrzeni 4-rech metrów, poczem ogień ugaszono. Szkoda wynosi 2000 złotych.

— NAGŁY ZGON W POCIĄGU. Dnia 17 bm. zmarła w pociągu pospiesznym Lucy Haberman z Zawiercia, powracająca w towarzystwie siostry z kuracyi z Zakopanego.

— KRADZIEŻ PODCZAS PRZEPROWADZANIA SIĘ. Zofia Brzeska, nauczycielka prywatna, zamieszkała przy ul. Basztowej 24, doniosła, że podczas przeprowadzania się z II. na I. p. tegoż domu skradziono jej dwie teczki płócienne zielone, zawierające dyplomy szlacheckie na nazwisko Władysława Brzeskiego i Augusta Niewidzicza, 5 sztuk listów zastawnych Tow. Kred. Ziemskiego po 2000 koron austr., jeden list zastawny Banku Hipotecznego na 1,000 kor austr. 300 sztuk akcyi naftowych, 3 oblig. kolej. po 10 fr. złotych, 5 akcyi parowozy, 51 sztuk akcyi węglowych, 2 szt. pożyczki złotej itd.

— TANI PIERŚCIONEK. Aresztowano Franciszka Regulę, lat 30, z Krakowa, w chwili, gdy usiłował sprzedać pierścionek brylantowy wartości około 300 zł. za 30 złotych.

—o-o—

— REDUTA WIOSENNA na rzecz Kolonii Rabczańskiej w sobotę dnia 21 marca br. w salach Starego Teatru. Zaproszenia i bilety wydają WPP. Paulina Rosebergowa św. Gertrudy 10, Dr. Jan Geldwerth, Szewska 21, zaś dla Członków Czytelni, Sekretaryat tejże.

—o-o—

— PODCZAS WIELKIEJ REDUTY w dniu 28 marca 1925, w salach saskich na rzecz żyd. inwalidów, wdów i sierót woj. będą przygrywały dwie orkiestry. 209

Apoteoza mordu

Czytelnicy nasi przypominają sobie sprawę studenta rumuńskiego Codreanu, który cynicznie zamordował na sali sądowej prefekta policyi w Jassach Mancia za to, że ten ośmielił się wystąpić w obronie porządku publicznego przeciw studentom, którzy na uniwersytetach robili pogromy antyżydowskie znęcając się nad studentami żydowskimi.

Obecnie rozpoczął się przed trybunałem we Focsani proces przeciw studentowi Codreanu. Proces wywołał wśród ludności nadzwyczajne wzburzenie. Do sali rozpraw cisną się tłumy publiczności. Przysłano z Bukaresztu kompanię żandarmów i licznych urzędników z biura bezpieczeństwa. Dotąd na listę obrońców oskarżonego Codreanu zapisało się 2437 adwokatów. Sąd wezwał do rozprawy 250 świadków.

Wśród obrońców znajduje się profesor uniwersytetu Cuza, znany żydożerca.

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Czwartek: „Don Juan".

BAGATELA

Czwartek: „Nasi najserdeczniejsi".

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI"

Czwartek: „Clocle".

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Ślubowanie". Obraz osnuty na tle tragedyi Anskiego „Dybuk". W roli głównej wybitni artyści żydowscy.

UCIECHA: „Zalotny książę.

SZTUKA: „Świat i półświatek". Dramat erotyczny w 8-miu aktach z R. Szyncel w roli gł.

REDUTA: „Pająki Paryża". Ostatnia część. Odrębna całość, poprzedzona streszczeniem części I.

WANDA: „Pat i Patachon fotografami". Wesoła komedya w 8-miu aktach. Nadprogramowo „Olimpiada".

NOWOŚCI: „Carewicz". Dramat wg powieści G. Zapolskiej. W głównej roli Janina Szyliżanka i Wiktor Biegański.

Z KRAJU.

Mace we Lwowie.

Lwów, (tel. wł.) Mace będą tu w tym roku kosztować 2 zł do 2 zł 20 gr. Dla rozmaitych instytucyi gminnych zakupił Kahał mace amerykańskie po 1 zł 90 gr.

„Głowy do pozłoty"

Pod tym tytułem zamieścił „Robotnik" następującya artykulik:

Posłuchajcie ważnej wiadomości:

„**Ceremoniał dla wojewodów i starostów.** Wobec tego, że wojewodowie i starostowie reprezentują Rząd na terenie swej władzy, zaszła potrzeba uregulowania dla nich stałych przepisów etykietalnych, które będą obowiązywały przy uroczystościach, oficyalnych wystąpieniach itp.

Prace nad przygotowaniem tych przepisów są już na ukończeniu i w najbliższym czasie odbędą się ostateczne narady nad ich ustaleniem, poczem projekt przedstawiony będzie prawdopodobnie Radzie Ministrów i wyjdzie w drodze rozporządzenia".

Gdzie się to dzieje? W Chinach, czy w Polsce? Ceremoniał, etykieta... Prace nad przygotowaniem... Ostateczne narady nad ustaleniem... Wreszcie Rada Ministrów określi ceremoniał i etykietę dla pp. wojewodów i starostów...

Jak widzimy, w tych ciężkich czasach nasza wyższa biurokracya ma ważne sprawy na głowie: mundury dla urzędników, hełmy dla policyantów, etykieta dla wojewodów i starostów!...

A może jeszcze dla większego szyku naczelne głowy z Min. Spraw Wewn. odda się do — pozłoty?!

—o-o—

BIECZ. (Kor. wł.) Sprawa przynależności 3 Żydów. — Obywtaelskie stanowisko w sprawie Czytelni. — Wybory do kahału. — Sprawy żyd.

Donieśliśmy w swoim czasie o uchwale tut. rady miejskiej, zapewniającej trzem tutaj od lat osiadłym Żydom, będącym przypadkowo obywatelami czechosłowackimi, iż na wypadek uzyskania obywatelstwa polskiego przyjęci zostaną do związku przynależności tutejszej gminy. Donieśliśmy też wówczas o energicznych sprzeciwach w tej sprawie ze strony radnych endeckich — aptekarza Fuska i adwokata Dr. Maciejowskiego, którzy wnieśli przeciw wspomnianej uchwale rady miejskiej protest do starostwa w Gorlicach. — Otóż Starostwo uchyliło tę uchwałę rady z przyczyn formalnych.

Na następnem posiedzeniu rady miejskiej postawiła zwierzchność gminna wniosek, aby wnieść przeciw orzeczeniu Starostwa jako nieuzasadnionemu rekurs do Województwa. Ostro przeciw temu wnioskowi wystąpił znów wspomniany endek apt. Fusek. Po namiętnej dyskusyi przystąpiono do głosowania, w wyniku którego padło 10 głosów za wniesieniem rekursu do Województwa, 10 głosów przeciw, a 10 radnych wstrzymało się od głosowania.

Wobec równości głosów dyrymował burmistrz p. notaryusz Glik (chrześcijanin) na korzyść Żydów tj. za wniesieniem rekursu, czem zirytowany p. apt. Fusek oświadczył, że wobec tego niema w radzie co robić i składa mandat radnego, bo nie będzie zasiadał razem z „szabesgojami".

Sprawa ta znalazła swój epilog w tut. sądzie, gdyż p. Glik zaskarżył p. Fuska z powodu nazwania go „szabesgojem" o obrazę czci, a sąd zasądził za to p. Fuska, na karę aresztu przez 10 dni z zamianą na grzywnę w kwocie 150 zł. i na ponoszenie kosztów.

Na następnem posiedzeniu przyjęła Rada miejska do wiadomości rezygnacyę p. apt. Fuska jako członka rady.

Na temsamem posiedzeniu rozpatrywano budżet miejski na rok obecny. Magistrat postawił m. i. wniosek, aby przyznano Czytelni chrześć. subwencyę w kwocie 200 zł. Radny Dr. Daniel postawił wniosek, aby również dla Czytelni żydowskiej uchwalono subwencyę w kwocie 100 zł., podnosząc wysoce kulturalną działalność tej instytucyi, która posiada cenną bibliotekę, obejmującą perły literatury hebrajskiej i polskiej, oraz dzieła popularno- naukowe w językach żydowskim i niemieckim; a nadto rozwija działalność dramatyczną, wystawiając częstokroć sztuki o wysokiej wartości jak np. „Upiory" Ibsena. Wniosek ten poparli p. Glik i wiceburmistrz p. Salamon (rzemieślnik chrześć.) oraz proboszcz ks. kanonik Solecki, który podniósł, że instytucya taka, szerząca oświatę i postęp wśród młodzieży żyd. chociażby w językach żyd. lub hebr. zasługuje na poparcie przeciwstawiając czytelni tej zacofaństwo wykształcenia chederowego, które na takie poparcie nie zasługuje. Także ortodoksyjni żydowscy radni oświadczyli się za udzieleniem tej subwencyi wreszcie poparł wniosek też reprezentant robotników p. Pawlik. Ostatecznie przeszedł wniosek p. Dra Daniela przeciw 3 głosom wieśniaków.

W dniu 25 lutego br. odbyły się u nas wybory do Kahału oczywiście na podstawie starej ordynacyi wyborczej tj. prawo głosowania mieli tylko opłacający podatki. Wybrano 1 syonistę, 4 mizrachistów, 4 ortodoksów należących lub zbliżonych do Agudy i 3 bezpartyjnych. Wynik wyborów byłby niewątpliwie korzystniejszy dla żywiołów postępowych, gdyby elementy nie płacące podatków, a zwłaszcza młodzież mogła brać czynny udział w wyborach.

W dniu 7/3 br. odbyło się zebranie partyjne organizacyi syońskiej, na którem delegat p. Dr. Daniel wygłosił wyczerpujące sprawozdanie ze Zjazdu syon. w Warszawie.

W dniu 11/3 br. urządził Komitet lokalny org. syon. wesoły wieczór purymowy ze współudziałem p. Nachuma, Sternheima z Rzeszowa, który odśpiewał piosenki ludowe przeważnie przez siebie ułożone.

ZA KOLPORTAŻ BIBUŁY KOMUNISTYCZNEJ I DZIAŁALNOSC ANTYPAŃSTWOWĄ w dniu 1 maja skazani zostali przez Sąd okr. w Łodzi:

Gabara lat 33 na 6 lat ciężkiego więzienia i 2 lata za kolportaż, Helena Piotrowska na 7 lat ciężkiego więzienia, Abram Majzler lat 19, na 6 lat ciężkiego więzienia.

Przegląd gospodarczy

DOCHÓD SKARBU Z DANIN PUBLICZNYCH I MONOPOLI W LUTYM BR. Na luty br. wpływy skarbu państwa z danin publicznych i monopoli preliminowane były w sumie 90,8 milionów złotych, tym czasem rzeczywisty wpływ w tym miesiącu według tymczasowego zestawienia stanowił 95,7 milion. zł. Wpłynęło zatem o 5 milionów więcej, niż preliminowano.

Nadwyżkę wpływów ponad preliminarz uzyskano również w styczniu br., w którym preliminowano wpływ 101 milionów zł., wpłynęło zaś 108,1 milion. zł.

Poszczególne pozycye wpływów skarbu państwa w lutym przedstawiają się jak następuje:

Z podatków bezpośrednich preliminowano 14,5 milion. zł., osiągnięto 18,4 milion zł.

z podatków pośrednich preliminowano 6,7 milion. zł., osiągnięto zaś 9 milion. zł.;

z ceł, wpływów ubocznych i opłat wywozowych preliminowano 22 milion. zł., osiągnięto 26,4 milion. zł.;

z opłat stemplowych i należytości preliminowano 8,5 milion. zł., osiągnięto 9,2 milion. zł.;

Z monopoli państwowych osiągnięto: z monopolu tytoniowego 12,1 milion. zł., preliminowano 12 milion. zł., i z monopolu spirytusowego 12,3 milion. zł., które wypłacono do centralnej kasy państwowej i 4 milion. zł., które ulokowano w PKO. i Banku gospodarstwa krajowego a nie są jeszcze objęte rachunkiem centralnej księgowości.

Preliminowano na luty z monopolu spirytusowego 15 milionów złotych.

CŁO WYWOZOWE I PODATEK OBROTOWY. Cło wywozowe od jęczmienia, owsa i wszelkich otrąb podwyższone zostało z 10 do 15 Zł za 100 kg. Dla paszy sztucznej ustalone zostało cło w wysokości 15 Zł za 100 kg. Cło wywozowe od smalcu i słoniny zostało zniesione. Komitet Ekonom. Rady Ministrów uchwalił całkowite zawieszenie państwowego podatku przemysłowego od obrotów, osiągniętych z eksportu cukru kampanii 1924—25. Rozporządzenie to dotyczy obrotów osiągniętych z eksportu cukru, wywiezionego od dnia 1 marca br.

—o-o—

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Transakcye	
	18 III.	17 III.
Polski Bank Przem. I-VIII	—	0·34
Bank Hipoteczny	0·59	—
Bank Małopolski	0·32	—
Ziemski Bank Kredyt.	0·15	0·15
Powszechny Bank Kred.	—	0·06
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	—	—
Polskie Tow. Handl.	—	0·32
Handl. Sp. akc. „Impex"	—	—
Pharma" Mag. Jawornicki"	—	1·00
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	0·28
„Polski Gleb"	—	—
Żegluga Polska	—	—
Zieleniewski I—IV	14·35 - 14·75	14·60—14·70
H. Cegielski, Poznan	0·55	0·57—0·59
Parowozy I—V.	0·65 - 0·67	0·64—0·67
„Automotor" fabr. samoch.	—	—
„Lemiesz" fabr. masz. roln.	—	—
Modrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia" żel.	0·57	0·58
Zakłady amunic. „Pocisk"	—	1·15—1·25
„Górka" fabryka cement.	—	16·50
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	—	4·45—4·60
„Pepege" Tow. dla prz. gor.	1·60—1·65	1·65—1·70
Polska Nafta	0·56	0·56
„Pokucie" Naft. Sp. akc.	—	0·25
„Orkos" T. A.	—	—
„Drug" Przem. drzewny	—	—
„Ceze" Powsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Kraków	0·56—0·58	—
Fabr. przet. tł. w Trzebini	0·50	—
„Azot" I—IV.	—	0·30
„Chemia"	—	—
„Przemysł spir."	0.95	0·95—1·00
Fabr. cukru w Chodorowie	0·50—4·00	4·05
Cukrownia Chybie I.	4·60—4·75	—
A. Piasecki	1·75	1·75
Fabr. porcel. w Ćmielowie	0·53—0·55	0·55
Fabr. ... w Sieniszy I-IV	—	0·25
S. ... Niemojowski	—	—
Fabr. kapeluszy w Myślen.	——	—

Giełda warszawska z dnia 18 b. m. (PAT) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 5·17— Bony złote ———— pożyczka złota 540 milionowka —— pożyczka dolarowa 4.50

Czeki: Belgia tranz. 26·34— Holandya tranz. 207·45 Londyn tranz. 24·79 Nowy Jork tranz. 517 — Paryż tranz. 27·08 Praga tranz. 15·40— Szwajcarya tranz. 99·8 Wiedeń tranz. 7·295 Włochy tranz. 21·17

Leon Lewite prezesem Rady Naczelnej Org. Syon. w Polsce

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 18 3. Sin. Rada naczelna Organizacyi Syonistycznej w Polsce dokonała w dniu wczorajszym wyboru prezydyum. Przewodniczącym Rady naczelnej został p. Leon Lewite, długoletni działacz syoński w Warszawie. Zastępcami przewodniczącego zostali wybrani: Senator Rottenstreich i Dr Dawidsohn.

Rząd St. Zjednoczonych będzie reprezentowany na uroczystości otwarcia Uniw. Hebrajskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 18 3. (M) Z Waszyngtonu donosi Żat: Rząd Stanów Zjednoczonych upoważnił konsula amerykańskiego w Jerozolimie do oficyalnego wzięcia udziału w uroczystości otwarcia uniwersytetu hebrajskiego. Konsul Stanów Zjednoczonych w Jerozolimie wygłosi na uroczystości powitalne przemówienie w imieniu rządu Stanów.

Profesor Gide wyjeżdża do Palestyny

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 18 3. (M) Z Paryża donosi Żat: Wszechświatowej sławy ekonomista i twórca ruchu spółdzielczego we Francyi prof. Karol Gide wyjeżdża w najbliższych dniach do Palestyny, gdzie weźmie udział w uroczystem otwarciu uniwersytetu hebrajskiego. Podróż prof. Gildea ma charakter prywatny.

Senzacyjne samobójstwo kupca żydowskiego w Warszawie

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 18. 3 Sin. W dniu dzisiejszym popełnił samobójstwo w Warszawie Mojżesz Fuchsmann kupiec i właściciel fabryki trykotaży przy ul. Nalewki 13. O godz. 11-ej przed południem znaleziono go nieprzytomnym w biurze. Samobójstwa dokonał Fuchsmann przez otwarcie kurka gazowego. Przy samobójcy znaleziono kartkę, w której rozpaczliwy swój krok tłumaczy ogromnemi trudnościami płatniczemi. Zaznaczyć należy, że Fuchsmann wykupił dziś ostatni weksel na 3.500 złotych.

Fuchsmann osierocił żonę i 6-ro dzieci.

Giełda warszawska z dnia 18 b. m. (PAT) Akcye. Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków — — Bank Przemysłowy Lwów 0·35 Bank Zw. Sp Zar. Poznań 11·15 Puls 0·15——— Wild 0·23—— Cukier Warszawa 3·85 —— — Cegielski 0·57 —— Ursus 2·00 Parowozy 0·67 —— — Zawiercie 19·00 Żegluga 0·26 Polska nafta 0·56 Siła i Światło 0·41—— Chmielów 0·58 Starachowice 2·23 ——— Pocisk 1·45— Zeileniewski 14·60 Żyrardów 11·90 Chodorów 450

Giełda wiedeńska z dnia 18 b. m. (PAT) Dewizy. Amsterdam 28565 Zagrzeb i Belgrad 1125 Berlin 16865 Bruksela 3594 Budapeszt 9830 Bukareszt 340 Chrystiania 10830 Kopenhaga 12590 Londyn 3394— Madryt 10030 Medyolan 2892 Nowy Jork 70935 Paryż 3687 Praga 2106 Sofia 513 Sztokholm 19120 Warszawa 13625—13675 Zurych 13675 Dolary 70460 Belgijskie 3560 bułgarskie 496 duńskie 12740 marki niemieckie 16740 angielskie 3376— francuskie 3678 holenderskie 2860 włoskie 2892 jugosłowiańskie 1121 norweskie 10760 polskie 13540—13640 rumuńskie 335 szwedzkie 18500 szwajcarskie 13660 hiszpańskie 9800 czeskie 2094 węgierskie 9790 tureckie 347—.

Papiery lokacyjne. Austr. renta kor. 4·3 renta lutowa 4·9 losy tureckie 402 — Bodenkredit 219— austr. zakł. kred. 135·1 koleje austr. 415· kole. połudn. 86·3 Alpiny 380·1 Zieleniewski 207 — Silesja 12— Galicja 1260—— Berzza 62· Bank Małopol. —·— Bank Hipot. · Portland cement — — Nafta 157 — — Browar, Żywiecki 120½ Pepege —· —

Zurych, 18. 3 PAT. Paryż 26.90, Londyn 24.79 i pół, Nowy Jork 5.180, Belgia 26.27, Włochy 21.12, Hiszpania 75.65, Holandya 207 i jedna czwarta, Berlin 1.233, Wiedeń 73.00, Sztokholm 139 i trzy czwarte, Oslo 80, Kopenhaga 94 i jedna czwarta, Sofia 37 i pół, Praga 15.40, Warszawa 100, Budapeszt 0.71 7/10, Białogród 8.32 i pół, Ateny 780, Konstantynopol 265, Bukareszt 252 i pół, Helsingfors 1305, Buenos Aires 195 i pół. Tendencya spokojna.

„KRAKOWSKIE TOW. ŚPIEW. „ECHO" po odniesieniu nowych sukcesów na ostatnich swych koncertach w Warszawie i Lwowie, z których tamtejsza prasa podała entuzyastyczne sprawozdania, urządza we środę dnia 1 kwietnia br. III koncert w sali Starego Teatru. Do współudziału udało się „Echu" pozyskać P. Klickę wirtuoza-harfistę, profesora konserwatoryum w Pradze, który koncertował z nadzwyczajnem powodzeniem w Londynie, Paryżu, Brukseli Madrycie i Wiedniu".

Straszna zbrodnia waryata

Warszawa, (tel. wł.) Onegdaj rozegrał się w Warszawie krwawy dramat w mieszkaniu p. Alfonsa Liszewskiego, inspektora szkolnego na pow. warszawski, na ul. Grzybowskiej nr. 71.

Bolesław Liszewski, 34-letni syn właściciela mieszkania, kapitan rezerwy, ostatnio nauczyciel matematyki w seminaryum ludowem w Kotynowca w pow. Hrubieszowskim — powrócił onegdaj do domu przed północą. Z dozorcą gawędził chwilę w bramie. Położył się spać, niczem nie zdradzając jakiegoś zdenerwowania.

Wczorajszej nocy w mieszkaniu nocował prócz rodziny Liszewskich, jeszcze 62-letni Wiktor Barański.

Około godz. 5 nad ranem p. Alfons Liszewski obudził się i ujrzał syna ubranego, próbującego wykraść się cicho z pokoju. W kilka chwil potem usłyszano rewolwerowy strzał. Okazało się, że młody Liszewski spotkał na schodach sąsiada, p. Franciszka Madejskiego i do niego dał strzał, raniąc go lekko w szczękę.

Państwo Liszewscy porwali się z łóżek. Ujrzeli syna jak wpadł ze schodów z wyciągniętym rewolwerem w ręku, przebiegł korytarzyk i usłyszano wnet dwa strzały w kuchni. Ofiarą padła śpiąca jeszcze służąca, 50-letnia Franciszka Flatówna. Liszewski, jak ustaliły oględziny zwłok, przyłożył jej rewolwer do skroni i dał strzał. Po dokonaniu tej zbrodni furyat ukazał się znów w korytarzyku. Naprzeciw szedł ku niemu p. Barański. To trzecia ofiara. Huknął znów strzał i starzec ciężko ranny w głowę runął na podłogę.

W tejże samej chwili, o sekundę zapóźno, p. Liszewski, ojciec, skoczył do syna, schwycił go za rękę i zdołał obezwładnić. Rewolwer upadł na ziemię.

Nie wiadomo, czem skończyłaby się ta straszliwa walka, gdyby nie nadbiegł właśnie sąsiad p. Jan Feliks Nowiński. Z jego pomocą ubezwładniono szaleńca.

Mieszkańcy domu zawiadomili policyę. Na miejsce krwawej tragedyi przybyły też 2 karetki pogotowia. P. Barańskiego odwieziono do szpitala Dz. Jezus, gdzie zmarł przed operacyą. Sąsiada p. Madejskiego opatrzono w ambulatoryum.

Szaleniec pozwolił się wyprowadzić z mieszkania bez oporu.

W drzwiach jeszcze zwrócił się do ojca z prośbą o kilka papierosów. Zapalił papierosa i wyszedł z spokojnie laską się podpierając.

W komisaryacie Liszewski zachowywał się jak najspokojniej. Odmówił tylko wszelkich zeznań i wyjaśnień.

Około godz. 11 przed południem przywieziono go do aresztu przy Urzędzie śledczym.

Liszewski jest człowiekiem chorym umysłowo.

ODPOWIEDZI REDAKCYI. P. Dr. L. Tel Awiw ma obecnie około 30,000 mieszkańców, o czem pisaliśmy nie dawno. Na drugie pytanie trudno dać ścisłą odpowiedź. Miesięcznie imigruje do Palestyny ostatnio przeciętnie około 1.900 osób (nie licząc oczywiście turystów) Od r. 1919 przybyło do Palestyny około 40,000—45,000 imigrantów. Lata 1919—1923 wykazywały przeciętną ilość imigrantów 5000—6000.

PRZEWODNIK HANDLOWY.

Artykuły apteczne

DROGUERYA
EDMUNDA KURTZ Kraków Wolnica 5
poleca artykuły apteczne i toaletowe po cenach przystępnych.

Nowy Zarząd drogueryi
przy ul. Zwierzynieckiej 4
poleca artykuły apteczne i toaletowe po cenach nader przystępnych

Artykuły gospod.

Urządzenia kuchenne, domowe i różne nowości
A. SATTLER
GERTRUDY 34.
Tel. 4162. Tel 4162.

Elektrotechnika

„LUX“
Kraków pl. Dominikański 2
Urządzenia elektr.
Wszelkie naprawy
Sprzedaż materyałów
Porady i kosztorysy bezpłatnie.
Telefon Nr. 3355.

FORTEPIANY

FORTEPIANY PIANINA FISHARMONIE
Skład
HELENA SMOLARSKA
Kraków
Szewska 9. Tel. 4365
Sprzedaż na raty do 10 miesięcy.
Wybór olbrzymi

Firanki

od najskromniejszych do najwspanialszych, portyery madrasowe zagr. po cenach fabrycznych hurtownie i detailicznie poleca firma
Lipschütz i Weitz, Grodzka 71

FUTRA

ZAKŁAD KUŚNIERSKI
M. ROTBLUM
UL. FLORYAŃSKA 8.

Galanterya

BAZAR WENECKI
Kraków, Rynek gł. 11
poleca w wielkim wyborze korale, branzoletki, broszki, artykuły podarunkowe hurtownie i częściowo.

Maski

balowe i charakterystyczne, ordery kotylionowe.
Wiktor Wanderer, Kraków, ulica Szewska L. 21.

Porcelana

Porcelanę, kryształy, szkło i lampy poleca
H. Statter Kraków
ulica Grodzka L. 39.

Meble

Meble stylowe luksusowe biurowe, dekoracye wnętrz poleca M. Pleszowski, Kraków, Mały Rynek 2.
Telefon 4136.

Radio

RADJOŚWIAT
Kraków, Grodzka 32
Wszystko na składzie po najtańszych cenach.

„UNIWERSUM“ biuro inżynierskie, Kraków, ul. św. Marka 25 poleca w wielkim wyborze radioaparaty odbiorcze, lamki katodowe i części składowe.

Spedycya

Cracovia Sp. transportowa Biuro spedycyjne ul. Grodzka 60. Tel. 4078.

Szkło

Szlifiernia szkła i luster K. Woroniecki, Kraków, pl Szczepański L 7. Lustra meblowe, szyby automobil. i latarń. szyby lustrowe okienne półlustrowe i ornamentowe. Odnawia stare lustra.

Pierwsza małop. fabryka zwierciadeł i szlifiernia szkła Sp. z ogr. odp. Kraków. Grodzka 60, Tel. 4078 i 4225, poleca szyby i lustra szlifowane po cenach przystępnych.

Szlifierz

SPECYALISTA
szlifierz brzytew dobiera fachowo wg. zarostu, najlepsze brzytwy od 5—7 zł. J. MYSZKOWSKI Kraków, Dietlowska L. 46

Węgle

Węgiel śląski, krajowy i dąbrowiecki dostarcza wagonowo
POLSKA SP. WĘGLOWA, ul. Andrzeja Potockiego 5
Tel. 4075. Tel. 4075.

Złoto, srebro

Wielki wybór!
Zegarki, brylanty, perły, i wyroby srebrne najtaniej poleca:
GOLDSTEIN i GRÜNBERG
Kraków, ul. Bożego Ciała róg Dietla 4

DANCINGI DOMOWE
urządza światowej marki
GRAMOFON „His masters voice“
„GŁOS SWEGO PANA“

Gramofon ten najnowszej konstrukcyi (system RADIO z podkładką mikrofonową) uznany przez pierwszorzędnych znawców całego świata za najlepszy.
Wzorowa reprodukcya bez szmerów.
Wielki wybór płyt, również żydowskich i hebrajskich kantorów: ROZENBLATTA, KWARTINA, SIROTY.

THE GRAMOPHONE Co, Limited, LONDON.
Jeneralny reprezentant na Polskę:
JÓZEF WEKSLER
Kraków, Floryańska 25. Lwów, Sykstuska 2.

Rękawiczki glacé zagraniczne
marki „Mignon“
po zł 5·80
Juliusz Nacht, Kraków, Stradom 5
Rok założenia 1897. :: Telefon 2194.

Rutynowanego buchaltera-bilansisty
tylko z długoletnią praktyką, poszukuje
J. Wurm i H. Herzog, Kraków, ulica Grodzka 42
Zgłoszenia między 9—10 rano. 636

BIURO POSREDNICTWA PRACY
przy Związku Zrzeszeń Społecznych utrzymujących żydowskie szkoły w Polsce
komunikuje, że na przyszły rok szkolny będzie wakować w szkołach średnich, należących do Związku szereg posad kierowniczych, jakoteż posad nauczycielskich dla wszystkich przedmiotów (także i języka hebr.) Kandydaci(ki) na posady zechcą wnieść podania z dokładnym opisem swych dotychczasowych studyów, oraz ewent. praktyki nauczycielskiej na adres biura w Łodzi, Magistracka 7a, najpóźniej do dnia 15 kwietnia br. — Pierwszeństwo mają siły z egzaminem nauczycielskim, jakoteż z praktyką nauczycielską.
Kandydaci(ki), mogący wykładać po hebrajsku zechcą specyalnie to podkreślić.
Do podań należy załączyć znaczek poczt. na odpowiedź.

Zmiana lokalu.
Zawiadamiam P. T. Klientów, że przeniosłem mój **sklep cukierniczy** przy ulicy **Starowiślnej** z domu pod L. 25 do domu **L. 27.**
Polecam się nadal łask. względom P. T. Publiczności. Henryk Goldberger.

Spólnika
z kapitałem 2500 funtów szterl. poszukuje się celem przeniesienia do
Palestyny
większej drukarni nakładowej z litografią
Bliższa wiadomość „Orient“ Verlags- Buch- u. Zeitungsdruckerei G. m. b. H. in Czernowitz.

Szyby wystawowe
348 poleca
S. Unger, Kraków, Józefa 16. Tel. 127.

Obwieszczenie.

Rada Zawiadowcza Spółki Akc. A. Schwanenfeld w Tarnowie zawiadamia niniejszem, że doroczne z rzędu

III. Zwyczajne Walne Zgromadzenie

akcyonaryuszy odbędzie się dnia 19-go kwietnia 1925 roku o godz. 10 przedpoł. w lokalach biurowych Spółki w Tarnowie z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie ostatniego protokołu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia;
2) Sprawozdanie Rady Zawiadowczej i Dyrekcyi z ubiegłego roku administracyjnego;
3) Sprawozdanie Komisyi Rewizyjnej z wnioskiem na udzielenie absolutoryum Radzie Zawiadowczej i Dyrekcyi;
4) Rozdział zysku;
5) Wybór 3 członków Rady Zawiadowczej;
6) Wybór Komisyi Rewizyjnej;
7) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady Zawiadowczej i Komisyi Rewizyjnej;
8) Ustalenie bilansu otwarcia złotowego z dniem 1 stycznia 1925;
9) Wnioski i interpelacye.

Głosowanie odbywa się po myśli §§ 14 i 15 statutu Spółki.
Tarnów, dnia 15 marca 1925 r.

Za Radę Zawiadowczą:
Leon Schwanenfeld, Prezes.

KUNEROL
Czysty 100% jadalny tłuszcz roślinny z orzechów kokosowych
Przedstawiciel: MAURYCY VORZIMMER, Kraków, Wrzesińska 7.

Drobne ogłoszenia

Kompoty z wiśni, czereśni, moreli, renglod, gruszek, śliwek jabłek. **Konfitury, jarzyny,** oraz wszelkie **towary kolonialne** i **delikatesy** poleca **najtaniej** Henryk Pacanower, Kraków, Starowiślna 17

Lekcyi literatury i konwersacyi niemieckiej oraz fortepianu udzielam bardzo sumiennie po przystępnej cenie. Zgłoszenie pod „Autrychienne“ do Biura Stattera, Rynek 8. 637

Karnisze mosiężne poleca Henryk Kornhäuser, Kraków, Krakowska 4.

Wagi stołowe i dziesiętne poleca Henryk Kornhäuser, Kraków, Krakowska 4

Stolarz bardzo zdolny odnawia i przerabia meble oraz sklepy. Przyjmuje również wszelkie roboty w zakres stolarstwa wchodzące. Ceny konkurencyjne Köllner, Senatorska 4 255

Buchalter-Bilansista samodzielny korespondent polski-niemiecki z 7 letnią praktyką szuka odpowiedniej posady. Łaskawy zgłosz. pod „Kaen“ do Adm. N. Dz.

Studentka filozof. obejmie posadę nauczycielki na prowincyi. Menkes, Franciszkańska 20, Przemyśl dla „W.“

KUKURUDZĘ SIEWNĄ
koniczynę czerwoną, białą, lucernę, tudzież inne rodzaje koniczyn, sardellę i inne zasiewy trawne kupują i sprzedają **Gutstein i Fränkel** Sp. z ogr. odp. Gdańsk, Portechaiseng. 5a. Elektr. Zakł. oczyszcz. ziarn
Utrzymujemy stale wielkie składy i kupujemy zboże, 189
Tel. 5480, 3958 Telegr.: Erdfrucht

ZAMIANA LWÓW-KRAKÓW
Odnowione mieszkania słoneczne złożone z pokoju i kuchni z piecem i kuchnią kaflową we Lwowie pragnę zamienić na takiesame lub za dopłatą na większe w Krakowie. Zgłoszenia pod „Zamiana 7“ do Adm. N. Dz.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. Red. odp. Dawid Laser. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7